

Czwartek, 10 marca 2022 r.

P9_TA(2022)0081

Sprawozdanie na temat obywatelstwa UE z 2020 r.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 marca 2022 r. w sprawie sprawozdania na temat obywatelstwa UE z 2020 r. Wzmacnianie pozycji obywateli i ochrona ich praw (2021/2099(INI))

(2022/C 347/19)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2, 6 i 9–12 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i art. 18–25 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 21 i art. 39–46 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”),
- uwzględniając prawo do składania petycji w Parlamencie Europejskim, które zapisano w art. 24 ust. 2 i art. 227 TFUE oraz w art. 44 Karty,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/38/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich ⁽¹⁾ (dyrektywę w sprawie swobodnego przemieszczania się),
- uwzględniając dyrektywę Rady 94/80/WE z dnia 19 grudnia 1994 r. ustanawiającą szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami ⁽²⁾, oraz dyrektywę Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiającą szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami ⁽³⁾;
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) ⁽⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej ⁽⁵⁾,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącą statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi ⁽⁶⁾,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 15 grudnia 2020 r. zatytułowane „Sprawozdanie na temat obywatelstwa UE z 2020 r. Wzmacnianie pozycji obywateli i ochrona ich praw” (COM(2020)0730),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 15 grudnia 2020 r. na podstawie art. 25 TFUE w sprawie postępów w skutecznym korzystaniu z obywatelstwa Unii Europejskiej w latach 2016–2020 (COM(2020)0731),
- uwzględniając wyniki konsultacji społecznych Komisji w sprawie praw obywatelskich w UE z 2020 r. oraz wyniki badania Eurobarometr Flash 485 poświęconego obywatelstwu i demokracji w Unii Europejskiej opublikowane w lipcu 2020 r., które wskazują, że w czasie pandemii COVID-19 wielu obywateli UE napotkało trudności w dostępie do opieki zdrowotnej, wsparcia w opiece nad dzieckiem, informacji na temat ograniczeń na granicach itd.,

⁽¹⁾ Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77.

⁽²⁾ Dz.U. L 368 z 31.12.1994, s. 38.

⁽³⁾ Dz.U. L 329 z 30.12.1993, s. 34.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 338 z 23.12.2003, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 16 z 23.1.2004, s. 44.

Czwartek, 10 marca 2022 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 grudnia 2017 r. pt. „Sprawozdanie w sprawie obywatelstwa UE – 2017 r.: wzmocnienie praw obywateli w Unii demokratycznych przemian”⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie stosowania postanowień Traktatu dotyczących obywatelstwa UE⁽⁸⁾,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 17 czerwca 2020 r. w sprawie skutków zmian demograficznych,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego⁽⁹⁾,
- uwzględniając strategię Komisji na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030,
- uwzględniając dokument z dnia 27 stycznia 2021 r. zatytułowany „Zielona księga w sprawie starzenia się. Wspieranie solidarności i odpowiedzialności między pokoleniami” (COM(2021)0050),
- uwzględniając raport informacyjny Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 20 marca 2019 r. pt. „Rzeczywiste prawa osób z niepełnosprawnościami do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego”.
- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie systemu Schengen i środków podjętych w czasie kryzysu COVID-19⁽¹⁰⁾ oraz z dnia 17 września 2020 r. w sprawie COVID-19: koordynacja przez UE oceny sytuacji zdrowotnej i klasyfikacji ryzyka oraz konsekwencje dla Schengen i jednolitego rynku⁽¹¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie ochrony pracowników transgranicznych i sezonowych w Unii w kontekście kryzysu wywołanego COVID-19⁽¹²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 lipca 2020 r. w sprawie praw osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich rodzin w dobie kryzysu związanego z pandemią COVID-19⁽¹³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie zajęcia się poziomem bezdomności w UE⁽¹⁴⁾,
- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Minority SafePack – milion podpisów za różnorodnością w Europie”⁽¹⁵⁾ oraz z dnia 7 lutego 2018 r. w sprawie ochrony i niedyskryminacji mniejszości w państwach członkowskich UE⁽¹⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 września 2021 r. w sprawie praw osób LGBTIQ w UE⁽¹⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 października 2021 r. w sprawie ochrony osób z niepełnosprawnościami za pośrednictwem petycji: zdobyte doświadczenia”⁽¹⁸⁾,

⁽⁷⁾ Dz.U. C 369 z 11.10.2018, s. 11.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 449 z 23.12.2020, s. 6.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 327 z 2.12.2016, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 425 z 20.10.2021, s. 7.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 385 z 22.9.2021, s. 159.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 82.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 371 z 15.9.2021, s. 6.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 425 z 20.10.2021, s. 2.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 445 z 29.10.2021, s. 70.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 463 z 21.12.2018, s. 21.

⁽¹⁷⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0366.

⁽¹⁸⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0414.

Czwartek, 10 marca 2022 r.

- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich – sprawozdanie roczne za 2019 r.⁽¹⁹⁾ oraz z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich – sprawozdanie roczne za 2018 r.⁽²⁰⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wyniku działalności Komisji Petycji w roku 2019⁽²¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie prac Komisji Petycji w roku 2020⁽²²⁾,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Petycji Parlamentu Europejskiego (PETI) zatytułowany „Kontakt z obywatelami: prawo do składania petycji, prawo do zwracania się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i europejska inicjatywa obywatelska” (A9-0018/2022),
- uwzględniając sprawozdania komisji PETI w sprawie sprawozdania rocznego z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2020 r. (A9-0342/2021),
- uwzględniając wysłuchania publiczne w sprawach związanych z obywatelstwem UE organizowane przez komisję PETI od 2018 r., w szczególności wysłuchanie z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie stosunków międzyinstytucjonalnych w rozpatrywaniu petycji – rola Komisji; z dnia 29 października 2020 r. zatytułowane „Obywatelstwo Unii – umocnienie pozycji, integracja, udział” zorganizowane wspólnie z Komisją Prawną, Komisją Spraw Konstytucyjnych oraz Komisją Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE); z dnia 1 lutego 2018 r. zatytułowane „Prawa obywateli po brexicie” zorganizowane wspólnie z Komisją Zatrudnienia i Spraw Socjalnych oraz komisją LIBE oraz z dnia 21 lutego 2018 r. zatytułowane „Europejska inicjatywa obywatelska – ocena wniosku Komisji dotyczącego nowego rozporządzenia w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej” zorganizowane wspólnie z Komisją Spraw Konstytucyjnych,
- uwzględniając wysłuchanie publiczne z dnia 15 października 2020 r. w sprawie „Minority SafePack – milion podpisów za różnorodnością w Europie” zorganizowane przez Komisję Kultury i Edukacji oraz komisję LIBE we współpracy z komisją PETI,
- uwzględniając międzyparlamentarne posiedzenie komisji z dnia 27 listopada 2018 r. zorganizowane wspólnie przez komisję PETI i Komisję Prawną, zatytułowane „Wzmacnianie pozycji parlamentów i egzekwowanie praw obywatelskich w kontekście wdrażania i stosowania prawa Unii”,
- uwzględniając badania zlecone w latach 2019, 2020 i 2021 przez Departament Tematyczny ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych na wniosek komisji PETI zatytułowane „Wzmocnienie roli i wpływu petycji jako instrumentu demokracji uczestniczącej – wnioski wyciągnięte z perspektywy obywateli 10 lat po wejściu w życie Traktatu z Lizbony” (29 października 2021 r.), „Przeszkody w swobodnym przepływie tęczowych rodzin w UE” (8 marca 2021 r.), „Przeszkody w uczestnictwie w wyborach lokalnych i europejskich w UE” (15 września 2020 r.) oraz „Osiągnięcia Komisji Petycji w kadencji parlamentarnej 2014–2019 i wyzwania na przyszłość” (3 lipca 2019 r.),
- uwzględniając warsztaty na temat praw osób LGBTI+ w UE oraz na temat praw osób z niepełnosprawnościami zorganizowane odpowiednio w dniach 22 marca 2021 r. i 28 października 2020 r. przez Departament Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych na zlecenie komisji PETI,
- uwzględniając Umowę o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej⁽²³⁾ (zwaną dalej „umową o wystąpieniu”),
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Petycji (A9-0019/2022),

⁽¹⁹⁾ Dz.U. C 474 z 24.11.2021, s. 82.

⁽²⁰⁾ Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 105.

⁽²¹⁾ Dz.U. C 445 z 29.10.2021, s. 168.

⁽²²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0507.

⁽²³⁾ Dz.U. C 384 I z 12.11.2019, s. 1.

Czwartek, 10 marca 2022 r.

- A. mając na uwadze, że obywatelstwo UE jest jednym z najbardziej namacalnych osiągnięć UE i nadaje obywatelom UE szereg praw podstawowych, w tym prawo do swobodnego przemieszczania się w UE, prawo do uczestniczenia w unijnym życiu demokratycznym oraz prawo do ochrony przed dyskryminacją przy jednoczesnym zapewnieniu równych szans;
- B. mając na uwadze, że brexit uwydatnił znaczenie praw obywatelskich w UE i ich zasadniczą rolę w codziennym życiu milionów obywateli UE oraz zwiększył świadomość w UE na temat potencjalnej utraty tych praw i związanych z tym skutków, co odzwierciedla duża liczba petycji złożonych przez obywateli UE zamieszkujących w Zjednoczonym Królestwie oraz obywateli Zjednoczonego Królestwa zamieszkujących w państwach członkowskich UE w sprawie konsekwencji brexitu dla ich statusu obywateli UE;
- C. mając na uwadze, że praworządność jest jedną z podstawowych wartości Unii oraz mając na uwadze, że ochrona praworządności gwarantuje poszanowanie praw podstawowych i demokracji;
- D. mając na uwadze, że swoboda przemieszczania się, dzięki której każdy obywatel UE może mieszkać, pracować lub studiować bądź mieć dostęp do opieki zdrowotnej w dowolnym państwie członkowskim, jest jednym z fundamentów UE;
- E. mając na uwadze, że aktywne obywatelstwo łatwiej jest zapewnić, jeśli zaspokojone są podstawowe potrzeby obywateli; mając na uwadze, że ochrona, jaką zapewniają płace minimalne, ma zatem ogromne znaczenie i stanowi warunek wstępny dla realizacji celu UE, jakim jest niepozostawianie nikogo w tyle;
- F. mając na uwadze, że osoby pracujące i żyjące w niepewnych warunkach często czują się marginalizowane i w mniejszym stopniu uczestniczą w życiu społecznym, społeczeństwie obywatelskim oraz wyborach, lub nie uczestniczą w nich wcale;
- G. mając na uwadze, że osoby bezdomne nie tylko żyją w niepewnych warunkach, ale również często mają nikły lub zerowy dostęp do informacji o przysługujących im prawach i narzędziach służących do obrony tych praw;
- H. mając na uwadze, że definicje grup szczególnie wrażliwych, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji lub niedostatecznie reprezentowanych ogromnie różnią się w zależności od państwa członkowskiego i mogą nawet zależeć od bieżącej sytuacji politycznej i społecznej w danym państwie członkowskim;
- I. mając na uwadze, że wielu pracowników transgranicznych i sezonowych wykonuje pracę w trudnych, niezdrowych i niebezpiecznych warunkach z nikłym lub zerowym bezpieczeństwem zatrudnienia oraz zabezpieczeniem społecznym i dostępem do świadczeń społecznych na niewystarczającym lub zerowym poziomie; mając na uwadze, że wielu pracowników transgranicznych i sezonowych pochodzi ze szczególnie wrażliwych grup społecznych i regionów; mając na uwadze, że kryzys związany z COVID-19 pogłębił dotychczasową niepewność sytuacji wielu pracowników transgranicznych i sezonowych, co doprowadziło do powstania luk we wdrażaniu istniejącego prawodawstwa służącego ich ochronie;
- J. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 przyniosła szereg bezprecedensowych wyzwań utrudniających swobodne przemieszczanie się w UE, a wiele państw członkowskich wprowadziło ograniczenia w podróżowaniu i kontrole na granicach wewnętrznych jako środki nadzwyczajne; mając na uwadze, że obywatele UE złożyli znaczną liczbę petycji, w których wyrazili poważne obawy dotyczące wpływu krajowych środków nadzwyczajnych na ich swobodę podróżowania, pracy i studiowania za granicą, a także na ich zdolność do budowania i utrzymywania transgranicznych więzi rodzinnych;
- K. mając na uwadze, że pandemia wywiera szczególnie negatywny wpływ na sytuację osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, znacznie ograniczając ich zdolność do korzystania z przysługujących im praw;
- L. mając na uwadze, że komisja PETI otrzymała znaczną liczbę petycji, w których wyrażono obawy dotyczące dyskryminacji, jakiej doświadczają osoby LGBTIQ w UE, a w szczególności rodziny tężowe (tj. rodziny, w których co najmniej jeden członek jest osobą LGBTIQ), gdy korzystają ze swobody przemieszczania się w UE, co ma negatywne skutki dla praw i interesów ich dzieci;
- M. mając na uwadze, że art. 21 Karty wyraźnie zakazuje wszelkiej dyskryminacji ze względu np. na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, jako podstawowy wyraz obywatelstwa UE; mając na uwadze, że stanowi to jednocześnie kluczowy element udanego egzekwowania swobody przemieszczania się, jak wynika ze wspomnianych petycji;

Czwartek, 10 marca 2022 r.

- N. mając na uwadze, że około 50 mln osób należy do mniejszości narodowej lub mniejszościowej wspólnoty językowej w UE; mając na uwadze, że Komisja nie podjęła żadnych kroków legislacyjnych w odpowiedzi na europejską inicjatywę obywatelską „Minority SafePack – milion podpisów za różnorodnością w Europie”, mimo iż inicjatywa ta uzyskała poparcie znacznej większości posłów do PE;
- O. mając na uwadze, że przyznanie i pozbawienie obywatelstwa pozostaje w zakresie kompetencji państw członkowskich;
- P. mając na uwadze, że – jak pokazały to petycje – przemieszczający się obywatele i mieszkańcy UE nadal napotykać trudności w korzystaniu z praw wyborczych ze względu na obciążenie administracyjne, biurokrację i bariery językowe w niektórych państwach członkowskich oraz dezinformację lub brak współpracy między organami niektórych państw członkowskich;
- Q. mając na uwadze, że osoby z niepełnosprawnościami nadal napotykać prawne, praktyczne i fizyczne przeszkody w skutecznym korzystaniu ze swojego prawa do głosowania i bycia wybieranym, a także prawa dostępu do informacji na temat przepisów i procedur wyborczych, programów wyborczych i debat w formatach przystosowanych do potrzeb osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami, a tym samym nadal są niedostatecznie reprezentowane w wyborach; mając na uwadze, że dane dotyczące udziału w wyborach grup niedostatecznie reprezentowanych są nadal ograniczone;
- R. mając na uwadze, że prawo obywateli UE do uczestnictwa w życiu demokratycznym UE nie ogranicza się do głosowania lub kandydowania w wyborach europejskich; mając na uwadze, że w traktatach przewidziano szereg narzędzi uczestnictwa, które mają na celu zachęcanie do bezpośredniego zaangażowania obywateli w sprawy UE, w tym prawo do składania petycji, prawo do zwracania się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich oraz prawo do zgłaszania europejskiej inicjatywy obywatelskiej;
- S. mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich UE bezpieczeństwa posiadający status rezydenta długoterminowego nie są w pełni zaangażowani w udział w życiu demokratycznym, a w szczególności są pozbawieni prawa do udziału w wyborach lokalnych lub europejskich; mając na uwadze, że Komisja nie przedstawiła zaleceń w sprawie zapewnienia większej równości mniejszościom bezpieczeństwa, np. Romom, chociaż zostało to zaproponowane w europejskiej inicjatywie obywatelskiej „Minority SafePack – milion podpisów za różnorodnością w Europie”;
- T. mając na uwadze, że UE musi chronić obywateli UE zamieszkujących w Zjednoczonym Królestwie zgodnie z umową o wystąpieniu;
- U. mając na uwadze, że osoby starsze stanowią zaangażowaną grupę obywateli, którzy wnoszą istotny i cenny wkład do społeczeństwa przez uczestnictwo w wolontariacie, inicjatywach społecznych oraz wspieranie osób pozostających na utrzymaniu i opiekę nad nimi;
- V. mając na uwadze, że dostęp do towarów i usług, w tym usług publicznych, coraz częściej wymaga umiejętności cyfrowych;
- W. mając na uwadze, że transformacja cyfrowa niesie ze sobą zarówno możliwości, jak i zagrożenia dla wszystkich pokoleń, w szczególności dla osób starszych; mając na uwadze, że zmiany technologiczne mogą mieć negatywny wpływ na osoby starsze nieposiadające odpowiedniej wiedzy, umiejętności i dostępu do technologii cyfrowych; mając na uwadze, że w wyniku wprowadzenia rozwiązań cyfrowych, które nie uwzględniają potrzeb osób starszych, osoby te są często ofiarami dyskryminacji, przemocy, doświadczają izolacji i samotności, wykluczenia i ograniczenia autonomii;
1. przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Komisji pt. „Sprawozdanie na temat obywatelstwa UE z 2020 r. Wzmacnianie pozycji obywateli i ochrona ich praw” i z zadowoleniem przyjmuje stałe zaangażowanie Komisji w przestrzeganie praw obywateli UE, w tym poprzez regularną ocenę możliwości i barier w korzystaniu z praw obywatelskich osób należących do grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w tym osób z niepełnosprawnościami i osób starszych; wyraża ubolewanie, że tylko 2 z 18 działań zaproponowanych przez Komisję mają charakter legislacyjny; podkreśla potrzebę kompleksowej oceny praw obywateli UE oraz ścisłego określenia konkretnych zobowiązań, działań i inicjatyw ustawodawczych na najbliższe trzy lata; podkreśla, że ostatecznym celem sprawozdawczości na temat obywatelstwa UE zgodnie z procedurą określoną w art. 25 TFUE ma być podjęcie konkretnych inicjatyw na rzecz konsolidacji praw i wolności obywatelskich określonych w statucie obywatelstwa UE, na wzór inicjatyw na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych, w tym podstawowych praw i wolności zapisanych w Karcie, wraz z prawami socjalnymi określonymi w Europejskim filarze praw socjalnych i wartościami ustanowionymi w art. 2 TUE, jako

Czwartek, 10 marca 2022 r.

podstawowych elementów europejskiej „przestrzeni publicznej”, obejmującej między innymi model zarządzania adekwatny do tej przestrzeni publicznej, oparty na zasadach godności, wolności, praworządności, demokracji, pluralizmu, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności, równości i niedyskryminacji, które zostałyby uwzględnione w przyszłej reformie traktatów;

2. z zadowoleniem przyjmuje ponowne zwrócenie uwagi przez Komisję Europejską na poszanowanie praworządności w państwach członkowskich;

3. podkreśla, że niezależne sądownictwo, dostęp do wymiaru sprawiedliwości, wolność wypowiedzi, wolność dostępu do informacji, ich otrzymywania i przekazywania oraz pluralizm mediów to kluczowe elementy praworządności; wzywa Komisję do ochrony tych podstawowych wartości UE, gdy są one naruszane przez państwa członkowskie;

4. przypomina, że narzędzia ingerujące w prawo do prywatności i ochrony danych osobowych powinny nie tylko mieć podstawę prawną, ale także być konieczne i proporcjonalne, zgodnie z wymogami ogólnego rozporządzenia o ochronie danych i Karty;

5. przypomina, że swoboda przemieszczania się, choć stanowi trzon unijnego projektu, została poważnie dotknięta bezprecedensowym kryzysem zdrowotnym spowodowanym pandemią COVID-19 i związanymi z nią krajowymi środkami nadzwyczajnymi, w tym ograniczeniami w podróżowaniu i tymczasowym przywróceniem kontroli na granicach wewnętrznych; ponownie podkreśla, że środki te wywarły znaczący negatywny wpływ na życie prywatne, pracę, rodziny oraz warunki gospodarcze i społeczne, o czym świadczy duża liczba petycji; zwraca uwagę, że wszystkie krajowe środki nadzwyczajne powinny być proporcjonalne do ich pierwotnego celu, jakim jest powstrzymanie rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19; wzywa w związku z tym Komisję do dalszego monitorowania środków przeciwdziałania COVID-19 oraz ich wpływu na prawa obywatelskie w UE; wzywa państwa członkowskie do stopniowego wycofywania krajowych środków nadzwyczajnych, gdy tylko przestaną one być konieczne; podkreśla, że pandemia COVID-19 wywiera negatywny wpływ na dobrostan i zdrowie psychiczne obywateli, zwłaszcza młodzieży i osób starszych;

6. przypomina, że wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE wywarło największy wpływ na obywateli UE zamieszkujących w Zjednoczonym Królestwie oraz obywateli Zjednoczonego Królestwa zamieszkujących w jednym z 27 państw członkowskich UE pod koniec okresu przejściowego; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania prawidłowego wdrażania drugiej części umowy o wystąpieniu w odniesieniu do praw obywateli z myślą o pełnej i skutecznej ochronie praw obywateli, którzy skorzystali ze swobody przemieszczania się przed zakończeniem okresu przejściowego;

7. wyraża zaniepokojenie licznymi przeszkodami, jakie wciąż napotykają tęcze rodziny przy korzystaniu z prawa do przeniesienia się do innego państwa członkowskiego, wynikającymi z różnic w krajowych przepisach dotyczących uznawania par osób tej samej płci oraz filiacji w odniesieniu do tych osób; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia zaleceń określonych w rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie praw osób LGBTIQ w UE, w tym do zbadania, czy wszystkie państwa członkowskie stosują się do orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości z 5 czerwca 2018 r. w sprawie C-673/16, Relu Adrian Coman i in. przeciwko Inspectoratul General pentru Imigrări i Ministerul Afacerilor Interne⁽²⁴⁾ oraz do uwzględnienia tego orzeczenia w nadchodzącym przeglądzie wytycznych z 2009 r. w sprawie swobody przemieszczania się;

8. ubolewa, że możliwości odwoławcze, którymi dysponują rodzice i dzieci w przypadku separacji lub rozwodu, nie są takie same w każdym państwie członkowskim, w związku z czym setki rodziców w UE zwróciły się do Komisji Petycji, apelując o wsparcie w transgranicznych sporach rodzinnych i przypadkach uprowadzenia dziecka przez jednego z rodziców; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia niedyskryminujących systemów monitorowania transgranicznych spraw dotyczących przyznania pieczy nad dzieckiem, przy zapewnieniu pełnego przestrzegania podstawowych praw dziecka;

9. przypomina, że nie tylko znaczące wydarzenia na świecie wpływają na ograniczenie swobody przemieszczania się; zauważa z ubolewaniem, że – jak wynika z wielu petycji otrzymanych w tej sprawie – obywatele UE, rezydenci długoterminowi będący obywatelami innego państwa członkowskiego oraz członkowie rodzin obywateli UE będący obywatelami państw trzecich nadal napotykają przeszkody prawne, administracyjne i praktyczne przy przenoszeniu się do innego państwa członkowskiego, zwłaszcza jeśli chodzi o procedury dotyczące pobytu, sprawy cywilne lub społeczne, takie jak prawo rodzinne czy emerytury, koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego, dostęp do opieki zdrowotnej, ubezpieczenie zdrowotne, edukacja i systemy podatkowe, a także uznawanie kwalifikacji zawodowych; podkreśla, że przeszkody te często obejmują dyskryminujące wymogi administracyjne lub arbitralne wymogi dotyczące dokumentów, tj. dokumentów, które zazwyczaj nie są wydawane w innych państwach członkowskich; podkreśla, że przeszkody te często

⁽²⁴⁾ Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 5 czerwca 2018 r., Relu Adrian Coman i in. przeciwko Inspectoratul General pentru Imigrări i Ministerul Afacerilor Interne, C-673/16, EU:C:2018:385.

Czwartek, 10 marca 2022 r.

wynikają z braku jasnej definicji niektórych koncepcji zawartych w dyrektywie w sprawie swobody przemieszczania się, takich jak „pełne ubezpieczenie zdrowotne” oraz „wystarczające zasoby”; apeluje do Komisji, by poświęciła uwagę dyskryminacyjnym praktykom administracyjnym w państwach członkowskich, w szczególności na szczeblu lokalnym, w swoich działaniach monitorujących wdrażanie dyrektywy w sprawie swobody przemieszczania się, a także by podjęła niezbędne działania służące egzekwowaniu prawa w odniesieniu do takich praktyk i zapewniła w swoich zmienionych wytycznych wyjaśnienia dotyczące koncepcji, które nie zostały jasno zdefiniowane w dyrektywie w sprawie swobody przemieszczania się; wzywa ponadto Komisję i państwa członkowskie do promowania dalszej współpracy w sytuacjach, w których pracownicy otrzymują świadczenia i opłacają składki w różnych państwach członkowskich UE, przez zwiększenie transgranicznej wymiany informacji między różnymi organami ubezpieczeń społecznych, tak aby wszystkie składki mogły być należycie brane pod uwagę przy obliczaniu uprawnień emerytalnych;

10. wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia środków koordynacji i współpracy, aby skutecznie rozwiązywać problemy związane z podwójnym opodatkowaniem rejestracji pojazdów, dyskryminacją podatkową i podwójnym opodatkowaniem w kontekście transgranicznym oraz do lepszego przystosowania do transgranicznej mobilności pracowników; uważa, że kwestie związane z podwójnym opodatkowaniem nie są w wystarczającym stopniu rozwiązane przez istniejące dwustronne konwencje podatkowe lub jednostronne działania państw członkowskich i wymagają podjęcia w najbliższym czasie uzgodnionych działań na szczeblu UE;

11. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedziany przez Komisję przegląd przepisów dotyczących ochrony konsularnej; zachęca Komisję, aby uwzględniła w przeglądzie ocenę dostępności ochrony konsularnej dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności; wzywa Komisję do zapewnienia pomocy obywatelom UE z niereprezentowanych państw członkowskich; wzywa Komisję i państwa członkowskie do przewidzenia prawa do ochrony konsularnej osób, którym państwo członkowskie wydało dokument podróży, nawet jeśli nie są one obywatelami tego państwa;

12. przypomina, że płace minimalne są istotnym elementem dążeń mających na celu zapewnienie, by Europejski filar praw socjalnych został wdrożony i aby nikt nie został w tym procesie pominięty; podkreśla niepewne warunki, których doświadczają pracownicy transgraniczni i sezonowi, w szczególności od czasu kryzysu związanego z COVID-19; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zajęcia się podatnością migrujących pracowników transgranicznych i sezonowych na zagrożenia w kontekście kryzysu związanego z COVID-19 oraz do dopilnowania, by wszystkim pracownikom w UE przyznano wysoki poziom ochrony socjalnej oraz godziwe miejsca pracy z odpowiednim wynagrodzeniem, w tym przez zapewnienie skutecznego stosowania i egzekwowania prawa Unii dotyczącego mobilności pracowników oraz prawa do równego wynagrodzenia za taką samą pracę lub pracę takiej samej wartości; uważa, że podejście to ma kluczowe znaczenie dla zapobiegania marginalizacji obywateli UE, umożliwienia im pełnego i aktywnego uczestnictwa w naszych demokracjach oraz ochrony ich praw wynikających z obywatelstwa UE;

13. zauważa, że brak mechanizmu wzajemnego uznawania statusu osoby z niepełnosprawnościami jest jedną z przyczyn trudności, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w korzystaniu z prawa do swobodnego przemieszczania się, w dostępie do edukacji, zatrudnienia i dóbr kultury; popiera opracowanie wzajemnie uznawanej unijnej karty osoby niepełnosprawnej w celu zapewnienia w UE równego dostępu do niektórych świadczeń; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia unijnej karty osoby niepełnosprawnej w celu zagwarantowania osobom niepełnosprawnym swobody przemieszczania się;

14. mając na uwadze, że należy wezwać wszystkie państwa członkowskie do ratyfikowania Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i do podpisania Protokołu do tej Konwencji; w kontekście ratyfikacji tej konwencji wzywa Komisję do podjęcia niezbędnych środków, aby umożliwić osobom z niepełnosprawnościami pełne korzystanie z przysługujących im praw jako obywatelom UE, bez jakiegokolwiek dyskryminacji;

15. jest zaniepokojony z powodu marginalizacji osób bezdomnych z uwagi na ich trudne warunki życia i brak informacji; apeluje do państw członkowskich o podjęcie działań w celu ochrony osób bezdomnych i ich praw oraz o kierowanie do osób bezdomnych kampanii informujących o tych działaniach, aby w ten sposób ułatwić ich włączenie w życie społeczne i polityczne oraz społeczeństwo obywatelskie;

16. z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, ogłoszony w sprawozdaniu na temat obywatelstwa UE z 2020 r., dotyczący aktualizacji dyrektyw w sprawie prawa do głosowania przysługującego korzystającym z prawa do przemieszczania się obywatelom UE w wyborach lokalnych i europejskich (dyrektywy Rady 94/80/WE i 93/109/WE); podkreśla w związku z tym pilną potrzebę usunięcia wszelkich barier i trudności w korzystaniu z prawa do głosowania przez mobilnych obywateli UE, w tym przez osoby z niepełnosprawnościami, zwiększenia i ułatwienia dostępu do informacji na temat wyborów lokalnych i europejskich i procedur głosowania (w miarę możliwości za pośrednictwem w pełni dostępnej, jednej, ogólnounijnej platformy informacyjnej), zachęcenia państw członkowskich, w szczególności na szczeblu lokalnym, do ułatwiania korzystania z prawa do głosowania przez mobilnych obywateli UE, a także zbadania

Czwartek, 10 marca 2022 r.

i wdrożenia możliwości głosowania na odległość, w tym głosowania elektronicznego, aby zwiększyć i ułatwić uczestnictwo w życiu demokratycznym; podkreśla, że do celów głosowania zdalnego państwa członkowskie muszą zapewnić przejrzystość w projektowaniu i wdrażaniu systemów elektronicznych i internetowych, możliwość ręcznego lub elektronicznego ponownego liczenia głosów bez uszczerbku dla tajemnicy głosowania i ochrony danych osobowych zgodnie z mającym zastosowanie prawem Unii; przypomina, że w niektórych państwach członkowskich osoby z niepełnosprawnościami objęte różnymi środkami ochrony, jak np. opieka prawna, są automatycznie wykluczone z udziału w życiu politycznym, a przez to pozbawione prawa do głosowania; podkreśla potrzebę odejścia od tego drastycznego rozwiązania na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnościami w wybranych obszarach życia; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje deklarację Komisji dotyczącą współpracy z państwami członkowskimi i Parlamentem Europejskim w celu zagwarantowania politycznych praw osób z niepełnosprawnościami na równych zasadach z innymi osobami, a w szczególności zapewnienia możliwości korzystania z tego prawa podczas kolejnych wyborów europejskich;

17. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w kontekście europejskiej sieci współpracy w zakresie wyborów wymieniały i promowały najlepsze praktyki dotyczące sposobów zaspokojenia szczególnych potrzeb wyborczych grup obywateli znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, aby zwiększyć ich udział w wyborach i zapewnić im możliwość skutecznego korzystania z prawa do głosowania w kolejnych wyborach europejskich; w związku z tym podkreśla, że niezbędne są kompleksowe dane na temat niewystarczająco reprezentowanych kategorii wyborców oraz uzgodnienie podstawowego zestawu wspólnych definicji grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, które to grupy obejmować mogą osoby LGBTIQ, migrantów i uchodźców, osoby pochodzące z gospodarstw domowych o niskich dochodach, mniejszości rasowe, etniczne lub językowe oraz osoby z niepełnosprawnościami;

18. przypomina ponadto, że prawa wyborcze obywateli UE mieszkających za granicą często są przedmiotem petycji; odnotowuje, że kilka państw członkowskich pozbawia swoich obywateli prawa do głosowania w krajowych wyborach parlamentarnych, gdy przeprowadzą się oni do innego kraju UE; jest zdania, że pozbawienie praw wyborczych obywateli UE ze względu na ich miejsce zamieszkania za granicą, a także nieuznawanie ich prawa do głosowania w wyborach krajowych w kraju zamieszkania, może utrudniać swobodę przemieszczania się i może prowadzić do odbierania podstawowego prawa do uczestnictwa w życiu politycznym; podkreśla, że kilka państw członkowskich pozbawiło rezydentów długoterminowych będących obywatelami innego państwa członkowskiego UE prawa udziału w wyborach lokalnych i europejskich;

19. podkreśla, że ponad 60 % respondentów, którzy wzięli udział w konsultacjach publicznych dotyczących sprawozdania na temat obywatelstwa UE z 2020 r., uznało, że działania na rzecz informowania obywateli o przysługujących im prawach jako obywatelom UE są niewystarczające; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by lepiej informowały obywateli UE o ich prawach i obowiązkach, w formatach dostępnych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, oraz by dopilnowały jednakowego przestrzegania tych praw zarówno w kraju pochodzenia, jak i w każdym innym państwie członkowskim; podkreśla, że istotne jest, by na szczeblu krajowym istniały strony internetowe objaśniające prawa obywateli UE oraz sposób, w jaki można się skontaktować z posłami do PE oraz śledzić ich sposób głosowania i podejmowane przez nich decyzje;

20. mając na uwadze, że należy zachęcić państwa członkowskie do zwrócenia większej uwagi na edukację polityczną dotyczącą kwestii UE, m.in. praw obywateli Unii, w ich programach nauczania oraz do odpowiedniego dostosowania programów kształcenia nauczycieli; mając na uwadze, że państwa członkowskie powinny promować w ramach swoich systemach edukacyjnych wizyty grup szkolnych w instytucjach UE; mając na uwadze, że należy podkreślić, iż dostępne kształcenie odgrywa kluczową rolę w zapewnianiu informacji przyszłym obywatelom;

21. przyznaje, że obecna struktura unijnych ram uczestnictwa może powodować u obywateli wątpliwości co do tego, który kanał jest bardziej odpowiedni dla ich potrzeb, a tym samym zniechęcać ich do korzystania z dostępnych narzędzi komunikacji z instytucjami UE; apeluje do Komisji i państw członkowskich o wdrożenie odpowiednich narzędzi mających na celu zapewnienie, aby obywatele i mieszkańcy UE byli szeroko informowani o prawie do składania petycji do Parlamentu oraz o prawie do odwołania się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich jako środkach ochrony przysługujących im praw i zgłaszania naruszeń, zgodnie z art. 44 Karty i art. 227 TFUE;

22. wzywa do utworzenia internetowego punktu kompleksowej obsługi centralizującego wszystkie unijne instrumenty uczestnictwa i oferującego – we wszystkich językach urzędowych UE i w formatach dostępnych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności – informacje, porady i wsparcie w kwestii angażowania się w działania UE, co pomoże samym użytkownikom w ustaleniu i wykorzystaniu najbardziej odpowiedniego kanału, z myślą o tym, by zbliżyć obywateli do UE i zwiększyć ich udział w życiu demokratycznym; wyraża przekonanie, że taki punkt kompleksowej obsługi usprawniłby stosowanie różnych instrumentów partycypacyjnych, jednocześnie w pełni uwalniając ich potencjał;

23. przypomina o swoim poparciu dla Konferencji w sprawie przyszłości Europy; zdecydowanie uważa, że konferencja stanowi okazję do oddolnego uczestnictwa w procesie demokratycznym UE; ponawia swój apel, aby w związku z konferencją powstały konkretne zalecenia, do których odniosą się instytucje, przekształcając je w działania; wzywa wszystkich uczestników konferencji do zapewnienia realnych działań następczych opierających się na wynikach konferencji;

Czwartek, 10 marca 2022 r.

24. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiemu Rzecznikowi Praw Obywatelskich, rządów i parlamentom państw członkowskich, ich komisjom petycji oraz ich krajowym rzecznikom praw obywatelskich lub organom o podobnych kompetencjach.
